

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De SS. martyribus, Simeone episcopo, Vsthazane Eunucho, multisque alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

atque ibi humatum est, vitta aurea capiti imposita in virginitatis testimonium: porro capiti supposito pulvinari serico, violis impleto. Additum est ad caput linteum serico ornatum, in signum innocentiae & sanctitatis eius: atque etiam instrumentum laboris sui. Denique monumentum eius, ut solet sanctorum, aliquantisper eminebat supra terram, & corpusculum eius reuerenter inclusum est in sarcophago cedrino, quod positum est in querno sarcophago solidissimo, fortissimis seris munito.

Mox autem vtriusque sexus hominum magna accurrit multitudo, visura tam stupendum nouae rei miraculum: Ihs vero foemina Christiana, Iudaeorum ancilla, quae ea, quae de sancto puero commemorauimus, & vidit & audiuit, ordine exposuit gestae rei modum & seriem, dixitque puerum triduo suspensum, & globo in os impresso clamandi facultate priuatum, flagellatum, incisum, sanguine eius in quandam vnam excepto, cum summa patientia & laudibus Dei spiritum reddidisse: se quoque in ipso poenarum ei illatarum initio iudicem aduocasse. Cum haec ita peracta essent, omnipotens Deus ilico sanctum puerum magnis & stupendis illustrauit miraculis: caecis visus, surdis auditus, claudis gressus, mutis loquela, aridis, paralyticis, leucis & quibuslibet male affectis sanitas, & mortuis vita restituta est. Immo vero usque in praesens multiuaria per martyrem suum Christi miracula operatur. Passus est sanctus puer anno Christi millesimo ducentesimo octogesimo septimo, tertio decimo Calendas Maij.

Præclaræ ad eius monumentum educitur miracula.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. SIMEONIS
EPISCOPI, VSTHAZANIS EYNUCHI, ET MVLTORUM aliorum, ex *Historiæ Ecclesiasticæ Sozomeni lib. 2. cap. 8. &c. interprete Iohanne Christophorono Anglo.*

VM tempore progrediente numerus Christianorum 21. Aprilis. apud Persas vehementer cresceret, adeo ut conuentus agere, & sacerdotes ac diaconos habere coeperint, hæc res non mediocriter offendeat animos Magorum, Magi apud qui velut tribus aliqua aut sacerdotalis stirps successio. Persas.

ne quadam religionem Persarum inde ferè ab initio administrauerant: Iudæos quoque permagna affectit molestia, qui præ inuidia, naturaliter quodammodo ipsis insita, religioni Christianæ semper infensi esse solent. Et ob eam causam Simeonem, id temporis Seleuciæ & Cresiphontis, vrbis in Perside primariæ, archiepiscopum coeperunt apud Saporem, tum regem Persarum, accusare, quod Imperatori amicus esset, quodque ei res Persarum proderet. Quorum calumnijs persuasus Sapores, primò omnium tributis immoderatis eò affligit Christianos, quod ipsorum quamplurimos voluntariam egestatem excolere nôrat. Deinde viris difficilibus & inhumanis illorum tributorum exigendorum potestatem dat: quò & inopia pecuniæ, & exactorum feritate coacti, suam religionem aspernari inciperent. de qua vna re summoperè ab eo laboratum est. Post hæc sacerdotes & ministros Dei gladio trucidari, ecclesias dirui, earum thesauros ac monumenta in publicum proferri, & Simeonem, ut regni Persarum & religionis proditorem, adduci iubet.

Voluntaria paupertas Christianorum.

Itaque Magi ope Iudaeorum, qui in ea re eos alacri animo iuuabant, ecclesias demoluntur, Simeonem compræhensum & catenis ferreis vinctum, ad regem deducunt: qui se ibi & spectatum & strenuum virum præstitit. Nam cum Sapores eum, ut daretur in quaestionem, introduci iussisset, neque veritus est quicquam, neque regem adorauit. Quare grauiter commotus rex, sciscitatur quid sit causæ, cur iam nequiquam ipsum adoret, cum antè id fecisset. Cui Simeones: Non antè, inquit, deductus eram ad verum Deum prodendum: & propterea non recusabam debitos honores regi præstare: at iam idem ipsum facere fas non est. Nam iam pro pietate & nostra religione decertatus venio. Quæ cum dixisset, iubet rex ut solem adoret. Quod quidem si facere velit,

Simeonis constantia.

lit, pollicetur se ei multa daturum munera, & in magno honore habiturum. Sin autem detrectet, & illum, & vniuersum Christianorum genus è medio sublaturum minatur. Vbi verò Simeonem neque minis terrere, neque promissis flectere posset, sed virili & constanti animo affirmantem, se nunquam vel solem adoraturum, vel suam ipsius religionem proditurum audiret, iubet in vinculis aliquandiu teneri, ratus, vt videtur, eum velle resipiscere. Quem in carcerem deductum conspicatus Vsthanes senex Eunuchus, educator Saporis, & in familia regis principem locum obtinens, confurgens, (sedebat fortè pro foribus palatii) cum honorificè salutatur. At Simeones verbis illum contumeliosis increpare, & bile incensus, vociferari cœpit: atque auerso vultu ideò præterijt, quòd cum esset Christianus, paulò antè vi coactus, solem adorauerat. Quare Vsthanes Eunuchus fundere lachrymas, ingemiscere, vestem splendidâ, qua erat indutus, exuere, & tanquam homo in ludu constitutus, nigram circumijcere cœpit: portis regiæ sedet, lamentatur, plorat cum gemitu, sicque ait: Heu me miserum, qualem erga me Deum fore debeo expectare, quem iam dudum denegauerim? Nam ob hanc causam Simeones, ne verbum mihi loqui dignatus, sic ore auerso properè prætergressus est.

Vbi ista rescituit Sapore, illum accersit, rogat causam luctûs, & ecqua illi in ædibus obtigisset calamitas. Cui Vsthanes: In hisce, inquit, ædibus, ô rex, nihil mihi accidit infortunij. Vtinàm enim pro eo, quod mihi contigerit, in omnia alia calamitatum genera incidissem: quippe id quidem certè fuisset toleratu multò facilius. Iam verò lugeo, quòd maneam in vita, quòdque cum dudum mori debuissem, adhuc tamen solem videam, quem, quò tibi gratificarer, non reuerà ex animo, sed specie solum simulata adorauerim: adeò vt vtraque de causa mortem meritus sim: tum quòd Christi proditorem, tum quòd veteratorem erga te meipsum ostenderim. Quæ cum dixisset, cæli & terræ opificem Deum cum iureiurando testatur, se in posterum de ea sententia nunquam destitutum. Sapore autem incredibilem Eunuchi mutationem vehementer admiratus, grauiore quidem iracundia in Christianos exarsit, perindè quasi illi præstigijs hanc rem consecissent: sed tamen misericordia erga senem commotus, modò mansuetum, modò ferum se in illum ostendit, atque omnibus viribus laborauit, vt de sententia deduceret. Vbi nihil profecit, constanter asseuerante Vsthanes, se nunquam tam stultum fore, vt pro omnium conditore Deo res ab eo conditas colat, tum ira inflammatus, mandat caput ense ceruicibus abscindi. Ad quod supplicium à lictoribus deductus Vsthanes, orat eos, vt paulisper expectent: rem enim se animo tenere, quam regi significare velit. Vocato igitur ad se eunuchum sibi fidelissimo, iubet ista Saporis nunciare: Quam tandè beneuolentiam ab ineunte adolescentia ad hoc usque tempus, ô rex, erga tuam familiam præstiti, & quanto studio tum patri tuo, tum tibi inserui, nullis videor egere testibus, apud te præsertim, qui hæc satis exploratè cognita habeas. Quare pro omnibus officijs, quæ in vos aliquandò tam beneuolè contulerim, hoc mihi vnum velut remunerationis loco concede, vt his, qui me ignorant, non videar tanquam infidus erga regnum tuum, aut in aliquo maleficijs genere depræhensus, istud supplicium subire. Et quò hoc pateat omnibus, fac præco palàm prædicet, caput Vsthanis amputatum esse, non quòd improbitatis cuiusquam in palatio ab ipso admittæ conuictus sit, sed quòd sit Christianus, & Deum suum, quò regis voluntati morem gereret, negare noluerit. Atque ista quidem regi nunciauit eunuchus: Sapore autem eadem, sicut Vsthanes postulauerat, præconem prædicare iubet. Nam ratus est alios prompto ac parato animo de religione Christiana descituros, si certiores fierent, nemini Christiano misericordiam tributam fore, quippe cum Vsthanes senex, educator regis, ei familiaris & beneuolus, etiam esset interfectus. At Vsthanes ad alium finem supplicij sui causam prædicari tam impensè desiderauit: siquidem cogitauit, quòd sicut, quandò timore perterritus solem adorauit, multis Christianis metum iniecerat: sic iam non pauciores ad suam animi magnitudinem & constantiam imitandam incitaret, si modò intelligerent, eum pro religione Christiana trucidatum esse.

Cap. 9.
Vsthanes
capite ple-
ctitur.

Hoc modo Vsthanes vitam, quam hîc in maxima gloria traduxerat, deseruit: Simeones autè de eius morte in carcere certior factus, Deo gratias pro illo egit. Postridè eius diei, qui erat sextus dies hebdomadæ, in quo ante celebrè diem festum resurrectionis, memoria salutaris Christi passionis quotianis recolitur, decernit rex, vt Simeones gladio feriat. Nã antè denuò è carcere deductus ad regè, forti & magno animo cum

cum Sapore de fide Christiana differuit, & neque illum, neque solem adorare voluit. Eodem die centum alios quoque, qui erant in carcere, rex itidem obtruncari iubet: Ad extremum Simeonem, cum ceterorum omnium mortem oculis adspexisset, trucidari. Horum pars episcopi, pars presbyteri, pars ex aliorum clericorum ordine fuerunt. Cum omnes ad locum, in quo erant necis supplicium subituri, deducerentur, princeps Magorum percunctatur ab illis, vtrum velint viuere, & eandem cum rege religionem colere, solemque venerari. At ubi nemo eorum his conditionibus vellet in vita manere, recta ad locum, in quo erant securi ferendi, deducuntur. Ac dum lictores in opus incumbunt, & in caede martyrum occupantur, Simeones adstans illis, dum interficiuntur, iubet bono animo esse, verbaque apud eos facit de morte, de resurrectione, de pietate: & testimonijs ex sacris literis depromptis confirmat, ita mori, esse verè viuere: atque praesignaui Deum prodere, esse verè mori. Eos enim, etiamsi nemo ipsis necem afferret, breui morituros, quandoquidem à nemine in hanc lucem edito hic finis vitari potest. Post mortem verò ea, quae sunt aeterna, non eodem modo omnibus euentura: sed singulos velut trutina quadam examinatos, accuratam vitam antea rationem reddituros: & hos pro rectè factis praemia percipientes immortalia, illos pro maleficijs poenas sempiternas luituros. Denique pro Deo velle mori, esse in bonis summum & rem multò beatissimam. Dum ista Simeones dicendo percurreret, & tanquam magister gymnasij praeciperet, quo modo in certaminibus se gererent, singuli aures attentas ei praebentes, ad necem cupidè gradiebantur. Licitorum autem, postquam centum illos interemit, postremo in loco Simeonè obtruncauit: atque Abedechalaam & Ananiam vnà, ambos senes, presbyteros ecclesiae, cuius Simeones erat episcopus, pariter cum illo & comprehensos, & in vincula coniectos.

100. martyres cum Simeone caduntur.

Simeones eos confirmat.

Eodem temporis momento Pufices, praefectus omnium regis artificum, ibi fortè stans, cum videret Ananiam, cui iam caedes parabatur, contremiscentem: Paulisper, inquit, o senex, oculos ocludito, & bono animo esto. nam statim lumen Dei videbis. Vix est haec locutus, cum comprehensus est, & ad regem deductus. Atque cum esset se Christianum confessus, quoniam libero ore apud regem pro religione Christiana & pro martyribus verba fecerat: idcirco quasi aliquid nefas dixisset, dabatur licitoribus mandatù, vt admodum peregrino & crudeli in primis mortis genere afficeretur. Lictores igitur collo eius circa ceruicem perforato, illam linguam extrahunt. Porro autem eius filia virgo, falsò à quibusdam in crimen vocata, comprehenditur, eodemque temporis articulo occiditur. Sequenti anno, eo ipso die, quo memoria passionis Christi recolitur solet, cum iam celebres dies festus Resurrectionis expectaretur, exijt editum Saporis crudelissimùm in vniuersam Persidem, quod iubebat, vt omnes, qui se confiterentur Christianos, morti addicerentur. Quo quidem tempore multitudo Christianorum, quae ne numerari quidem potest, securi percussa est. Siquidem Magi eos ex urbibus & vicis, in quibus latitabant, summa cum diligentia eruerunt. Nonnulli autem sua inducunt voluntate, nemine cos ducente, se ipsi ideò indicauerunt, nè silentio Christum denegare viderentur. Ac dum omnes, qui erant Christiani, morte multarentur, plurimi etià, qui in ipso palatio aetatem egissent, mactati sunt: in quorum numero erat Azades eunuchus, regi longè charissimus. Quem cum Saporis interfectum accepisset, incredibilem animo dolorem hausit: hancque communem caedem sedauit, atque solos religionis nostrae doctores trucidari iussit.

Cap. 10. Pufices praefectus clara virtus.

Eius filiae supplicium.

Innumeri Christiani perimuntur.

Azades martyr.

Per idem tempus regina in morbum delapsa, Tarbula soror Simeonis episcopi, sancta virgo, simul cum ancilla, idem vitam genus colente, & sorore eius, quae post viri mortem abstinuit à nuptijs, & eandem viuendi rationem tenuit, comprehenditur. Causa autem, cur haec mulieres fuerint comprehensae, fuit falsa criminatio, à Iudaeis in eas conficta, quòd videlicet ob mortem Simeonis irata, venena reginae insidiosè parassent. Regina verò (solent enim agrotantes malis omnibus facile aures accommodare) calumniam veram esse, & maximè quidem, quòd erat à Iudaeis obiecta, existimauit. Nam eiusdem erat cum Iudaeis opinionis, ad eorum morem vitam instituebat, & veraces illos, sibi que maximè beneuolos putabat. Magi igitur Tarbulam & reliquas duas arreptas, morte condemnant: ac cum serra dissectas patibulis suffixissent, effecerunt, vt regina spatium inter patibula intermissum transiret, perinde quasi morbus eo pacto depelleretur. Ferrur, hanc Tarbulam forma valde liberali & honesta fuisse, Magum quandam eam deperisse, mercedemque, vt cum illa rem haberet, clam misisse: promississe denique, si vellet ipsius parere libidini, tum eam, tum socias saluas fore.

Cap. 11. Vstazanus has habet 22. Aprilis.

Tarbula & duarum sororum crudele supplicium.

At

Tarbula pu
dicitia.

At illam hanc turpitudinem ne audire quidem voluisse, sed nuncios verbis contumeliosis excepisse, intemperantiæ crimen cum probro illis obiectasse, se multo libentius velle mori, quam virginitatem prodere, respondisse. Porro cum edicto Saporis ratum esset, uti supra demonstratum est, ut soli sacerdotes & doctores fidei Christianæ comprehenderentur, Magi & eorum principes, totam Persidem obeuntes, episcopos & sacerdotes grauib. afficiunt in commodis, cum in alijs locis, tum maximè omnium in Adiabenor. regione, quæ est pars Persidis, tota fidei Christianæ dicata. Hactenus omnia ex Sozomeno, qui eiusdem libri capite 12. etiam hæc addit: Isto Sapore regnante, infinita multitudo presbyterorum, diaconorum, monachorum, sanctarum virginum, & aliorum, qui in ecclesiarum ministerio versabantur, & erga religionem præclare animo affecti erant, egregia piæ vitæ testimonia dedit.

Clero vel
maximè in-
festus Sapo-
res.

VITA S. ANSELMI CANTVARIENSIS AR-
CHIEPISCOPI, AB EDINERO ANGLO EIUS
conuictore, duobus libris conscripta.

PROLOGVS F. EDINERI.

Quoniam multas & antecessorum nostrorum temporibus insolitas rerum mutationes, & nostris diebus in Anglia accidisse & coaluisse conspeximus, ne mutationes ipsæ posterorū scientiam penitus laterent, quædam ex illis succinctè excepta, literarum memoriæ tradidimus. Sed quoniam opus ipsum in hoc maximè versatur, ut ea, quæ inter reges Anglorum & Anselmum archiepiscopum Cantuarior. facta sunt, inconcussa veritate designet, quæque omnibus puram illorum historiam scire volentibus, tunc temporis innotescere potuerunt, licet inculto, plano tamen sermone describat: nec adeo quicquam in se contineat, quod ad priuatam conuersationem, vel ad morum ipsius Anselmi qualitatem, aut ad miraculorum exhibitionem pertinere videatur: placuit quibusdam familiaribus meis, me ad hoc sua prece perducere, ut sicut descriptione notarum rerum posteris, ita designatione ignotarū satageremus tam futuris quam & præsentibus aliquod officij mei munus impendere. Quos eò quod offendere summopere cauebam, dedi operam voluntati eorum pro posse morem gerere. Opus igitur ipsum de vita & conuersatione Anselmi archiepiscopi Cantuariensis titulum, taliter Deo adiuuante curavi disponere, ut quantum aliud opus, quod præsignauimus, ex maiori parte de eiusdem viri conuersatione subsistat, ita tamen in sua materia integræ narrationis formam prætentat, ut nec illud istius, nec istud illius, pro mutua sui cognitione, multum videatur indigere. Plenè tamen actus eius scire volentibus, nec illud sine isto, nec istud sine illo sufficere posse pronuncio.

VITÆ S. ANSELMI CANTVARIEN-
SIS ARCHIEPISCOPI,
LIBER I.

21. Aprilis.

Parentes S.
Anselmi.

Patria.

Pater eius
prodigus.

Instituta vitæ & conuersationis Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi literarum memoriæ traditurus, primò omnium vocata in auxilium meum summa Dei clementia & maiestate, quædam breuiter dicam de ortu & moribus parentum eius, ut hinc lector aduertat, de qua radice prodierit, quod in studijs nascituræ proles postmodum fuit. Pater igitur eius Gundulfus, mater Ermerberga vocabatur. Vtrique iuxta seculi dignitatem nobiliter nati, nobiliter sunt in Augusta ciuitate conuersati. Quæ ciuitas confinis Burgundiæ & Longobardiæ, Ermerbergam in se edit: Gundulfum, in Longobardia natum, ciuem suū ex aduena fecit. Coniuncti sunt lege coniugali, ambo diuitijs non ignobiles, sed moribus ex quadam parte dissimiles. Gundulfus enim seculari deditur vitæ, non adeo curam suis rebus impendere, sed habita frequenter ab re distribuere, intantum, ut non modò largus atque